
Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2015:3

Att lägga till faddrar efter dopet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:8 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att göra det möjligt med tillägg av faddrar i den digitala kyrkobokföringen också efter dopet. Utskottet pekar på att det inte finns några bestämmelser om hur tillkommande faddrar ska antecknas. Utskottet föreslår att kyrkostyrelsen med anledning av motion 2015:8 ska få i uppdrag att pröva frågan om en ordning för att kunna lägga till faddrar i kyrkobokföringen efter dopet. Utskottet föreslår att motion 2015:8 ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:8.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2015:8 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att pröva frågan om en ordning för att kunna lägga till faddrar i kyrkobokföringen efter dopet.

Motionens förslag

Motion 2015:8 av Karl-Gunnar Svensson och Torbjörn Arvidsson, Att lägga till faddrar efter dopet

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra det möjligt med tillägg i den digitala kyrkobokföringen för faddrar också efter dopet.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2015:8 i Ln 2015:7y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Grundläggande bestämmelser om faddrar finns 19 kap. 7 § i kyrkoordningen. Där sägs att ”som fadder kan någon antecknas som är döpt och är villig att dela ansvaret för den döpta personens kristna fostran”. Hur en anteckning av faddrar ska göras är inte närmare reglerat. Det sägs dock i 3 kap. 1 § i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2009:9) med närmare bestämmelser om kyrkobokföring i Svenska kyrkan att i ministerialbokens dopdel ska för varje dop i Svenska kyrkans ordning registreras bl.a. faddrarnas namn.

I Gudstjänstutskottets betänkande 2013:7 *Att lägga till eller avsluta fadderuppdrag* behandlades motion 2013:88 i vilken föreslogs, att kyrkostyrelsen skulle få

i uppdrag att bl.a. ”skapa ett tydligt och enkelt sätt att avsluta ett fadderuppdrag där förtroendet förverkats men också öppna vägar för att lägga till faddrar efter att själva dophandlingen skett”. Utskottet menade att det fanns en tvådelad problematik – pastoralt och kyrkobokföringstekniskt. Såvitt gällde det kyrkobokföringstekniska konstaterade utskottet att det fanns instruktioner på Svenska kyrkans intranät för sådan praktisk lösning. Det görs inte ändringar i dopboken, eftersom det som antecknats där speglar det som skedde vid doptillfället. På lämpligt sätt kan däremot en anteckning om förändring beträffande fadderuppdrag göras i församlingen och ett nytt dopbevis kan skrivas ut. Utskottet menade att det som motionären efterfrågar redan var uppfyllt, men samtidigt framhöll man att informationen om möjligheten att göra en anteckning i församlingen om att ta bort eller lägga till faddrar skulle vara tydligare. I enlighet med vad Gudstjänstutskottet föreslog avslog kyrkomötet motion 2013:88.

Genom bifall till förslagen i Kyrkolivsutskottets betänkande K1 2012:3 *Kontakt med dopfaddrar* gav kyrkomötet kyrkostyrelsen i uppdrag att undersöka möjligheten att registrera dopfaddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet. I sina överväganden att det finns behov av stöd och redskap som underlättar för församlingarna att kommunicera även med faddrarna. Uppdraget till kyrkostyrelsen motiverades med att en registrering av personnumren skulle ge församlingarna tillgång till faddrarnas aktuella adresser över tid och därmed ökad möjlighet till kommunikation med faddrarna.

I KsSkr 2014:2 *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2013* redovisade kyrkostyrelsen sin hantering av uppdraget från 2012 års kyrkomöte. En promemoria hade utarbetats där frågan analyserats med huvudfokus på de rättsliga förutsättningarna. I promemorian konstaterades att en uppgift om att någon åtagit sig ett uppdrag som fadder är att betrakta som ett uttryck för en religiös övertygelse och därmed en känslig personuppgift i personuppgiftslagens mening. För registrering av sådana personuppgifter måste inhämtas ett uttryckligt samtycke från den som ska registreras. Registrering och hantering av skriftliga samtycken skulle kräva anpassningar i kyrkobokföringssystemet och införande av ett nytt, relativt omfattande administrativt förfarande för hantering av samtycken som skulle åläggas lokal nivå. Kostnaderna för nödvändiga åtgärder beräknades, endast för den nationella nivåns del, uppgå till miljonbelopp. En analys hade gjorts även av möjligheten att registrera de aktuella uppgifterna med annat befintligt systemstöd utanför kyrkobokföringssystemet, Kyrksam (som har ersatt det tidigare organisationsregistret). Kyrksam skulle kunna användas av den enskilda församlingen för att registrera faddrarnas personnummer och därigenom skulle församlingen få tillgång till aktuella adressuppgifter över tid. Det saknas dock möjlighet i Kyrksam att automatiskt skapa en relation mellan den döpte och dess fadder. Uppgifterna om faddern kan därmed inte heller automatiskt överflyttas till någon annan församling t.ex. om den döpte flyttar och därigenom byter församlingstillhörighet. Sammantaget konstaterades i promemorian att det f.n. inte är möjligt att på ett lämpligt eller ändamålsenligt sätt åstadkomma en registrering av dopfaddrarnas personnummer i kyrkobokföringssystemet eller i något annat befintligt system. Kyrkostyrelsen angav att skrivelsen med uppdraget från 2012 års kyrkomöte var slutbehandlad. Detta mötte ingen invändning från kyrkomötets sida.

I ett på nationell nivå upprättat dokument av handbokskaraktär, *Arbetsflöden och regelverk för kyrkobokföring*, finns ett avsnitt om registrering av faddrar i kyrkobokföringen. Där sägs följande.

Den registrering som görs i dopboken för den kyrkliga handlingen är en registrering av hur det var vid det tillfälle då dopet ägde rum. För fadderregistreringen innebär det att det är den som vid doptillfället förklarat sig villig att dela ansvaret för den döpta personens kristna fostran som ska antecknas i dopboken. Den registrering som görs i dopboken blir alltså efter dopet en historisk anteckning av hur det var vid doptillfället.

I vissa fall kan man en tid efter dopet önska att den döpta ska få en eller flera fadder ytterligare. Eftersom den personen inte var fadder vid doptillfället ska den nya fadderns namn inte registreras i dopboken. Det kan även förekomma att den som vid doptillfället var fadder senare inte är beredd att fullfölja sitt uppdrag eller att fadderskapet av annan anledning ska upphöra. Motsvarande gäller här att ingen ändring/strykning ska göras av den registrering som finns av fadder i dopboken. Den person som ska upphöra att vara fadder var det vid doptillfället och anteckningen i dopboken ska alltså finnas kvar.

I det nämnda dokumentet ges råd om hantering av situationen när en ny fadder tillkommer och då ett fadderskap upphör. Där sägs förändring på lämpligt sätt får noteras i församlingen. Vidare pekas på att ett nytt fadderbrev kan skrivas ut. ”Ärendet bör diarieföras i församlingen och den döpte (och dennes vårdnadshavare) tillskrivas på lämpligt sätt.”

Utskottets överväganden

Utskottets förslag:

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:8.
2. Kyrkomötet beslutar att med anledning av motion 2015:8 ge kyrkostyrelsen i uppdrag att pröva frågan om en ordning för att kunna lägga till faddrar i kyrkobokföringen efter dopet.

Motion 2015:8 kan sägas utgå från det som Läronämnden framhåller i sitt yttrande Ln 2015:7y om att fadderskap förutsätter relationer och ett ömsesidigt förtroende samt att det inte finns några läromässiga hinder mot att lägga till eller avsluta ett fadderskap. Motionsförslaget gäller dock bara den praktiska hanteringen när någon får en ny fadder.

I kyrkostyrelsens beslut med närmare bestämmelser om kyrkobokföring i Svenska kyrkan (SvKB 2009:9) anges att vid dop ska i dopboken bl.a. antecknas faddrarnas namn. Det finns inga bestämmelser om hur eller var det ska göras en anteckning om en ny fadder tillkommer efter dopet. Ansvaret för den praktiska hanteringen av detta får anses ligga på kyrkoherden.

I motionen finns önskemål om att det ska kunna göras en anteckning i dopboken när någon får en ny fadder. Det kan finnas skäl för att det ska vara möjligt att göra en sådan anteckning i anslutning till registreringen av dopet i kyrkobokföringens dopbok. På det sättet hålls det samman som hör samman.

Det gäller särskilda förutsättningar när det görs digitala anteckningar av personuppgifter. Detta har tagits upp i bakgrundsteckningen. Det uppdrag vars hantering återrappporterades till kyrkomötet 2014 gällde möjligheterna att registrera inte bara faddrarnas namn utan även personnumren i kyrkobokföringen. Som framgår av redovisningen har detta inte bedömts som rimligt med hänsyn till de kostnader och det administrativa merarbete som skulle krävas.

Frågan om karaktären hos de anteckningar som görs i kyrkobokföringens dopbok, om de bara ska vara "historiska" anteckningar eller också kunna rymma uppgifter om tillkommande faddrar, ligger snarast hos kyrkostyrelsen att avgöra utifrån styrelsens kompetens att utfärda närmare bestämmelser om kyrkobokföringen.

Motionens förslag innebär att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att göra det "möjligt" att lägga till faddrar i den digitala kyrkobokföringen efter dopet. Som utskottet förstått saken är detta i och för sig redan möjligt även om det inte är den ordning som tillämpas. Det kommer att kräva ett skriftligt samtycke från den som ska registreras om en ny fadder ska antecknas eftersom det är fråga om en känslig personuppgift i personuppgiftslagens mening.

Tillsyns- och uppdragsutskottet menar att kyrkostyrelsen bör få i uppdrag att pröva frågan om en ordning för att kunna lägga till faddrar i kyrkobokföringen efter dopet. Det krävs bl.a. särskilda rutiner för att säkra att skriftliga samtycken inhämtas. Utskottet föreslår mot bakgrund av detta alternativa beslutsförslag att kyrkomötet ska avslå motion 2015:8.

Uppsala den 25 september 2015

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Anna Ekström, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Anna Ekström, ordförande, Britas Lennart Eriksson, Inger Wahlman, Roine Olsson, Margareta Carlenius, Lars Risberg, Britt-Marie Danestig, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Ingrid Borgström, Sten Elmberg, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Catharina Erdtman, Johanna Andersson, Kent Karlsson, Erik Johansson, Helena Nordvall, Ingegerd Flock Andersson, Kerstin Rossipal, Anna-Lena Carlsson, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist, Satu Rekola och Britta Broman.

Biskop Eva Brunne har deltagit i utskottets överläggningar.

Att lägga till faddrar efter dopet

Läronämndens yttrande över motion 2015:8

I Läronämndens yttrande Ln 2013:2y anförs med citat från Ln 2011:1y:

”Att vara fadder innebär att ha ansvar för att den som döps får lära känna den tro till vilken vi döpts. I dopordningen framhålls att faddern ska vara förebild, förebedjare och tillsammans med församlingen leda den döpta på trons väg genom livet.”

Ett fadderskap förutsätter relationer och ett ömsesidigt förtroende. Det finns inga läromässiga hinder mot att lägga till eller avsluta ett fadderskap.

Uppsala den 20 augusti 2015

På Läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Eva Nordung Byström, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Margarethe Isberg, Karin Johannessson, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.